

Erdélyi mozaik

Első rész

Az Ifjúsági és Sportminisztérium valamint Szarvas Város Önkormányzatának támogatásával ötnapos túrán vettek részt a Vajda Péter Gimnázium tanuló és kísérőik Hidasi Eszter tanárnő szervezésében. Az út főcélja: részvétel a csíksomlyói búcsún. Ennyi a "lényeg".

Meg kell nézni!

Tizenkét fogkefe

Az út első állomása – mint minden évben – a dévai "Magyarok Nagyasszonya" gyermekotthona volt. Itt tevékenykedik a már Magyarországon is ismert Bőjte Csaba – Csaba testvér. Imár háromszáznál több kallódó gyermeket nevel. Munkája és embersége lenyűgöző.

Az utóbbi évben felújította a volt kolostor épületet, kialakított egy új vendégházat, megvette Marosillyén Bethlen Gábor családi kastélyát; ez is gyemekotthon lesz.

Gyermekei tizenkét gyermekcsaládban élnek. Mára egy teljes panelházat foglalnak el. Elena és Zoltán is ennyi gyermeket nevel saját gyermeke mellett. Nyugodtak, kiegyensúlyozottak. A gyerekek – harmada román, harmada cigány, harmada magyar – udvariasak. Köszönnek az ismeretlenek, segítenek csomagot cipelni, elnézést kérnek, ha úgy illik. A fürdőszobában, katonás rendben tizen-

két fogkefe – tizenkét színben, törölköző, fűdőköpeny, a teraszon cipők. A szobákban tizenöt ág (lakótelepi lakás!), az asztalon számítógép. Reggel fél nyolckor kiürül a lakás. Ki-ki megy a kötelességét véghez: óvodába, általános iskolába és (az idén először) a középiskola kilencedik évfolyamára. (A román és cigány gyerekek accentus nélkül beszélnek magyarul.)

A lakásban tökéletes rend marad. Egész reggel egyetlen hangos szót sem lehetett hallani. Csend. Ilyenkor kezdődik Elena és Zoltán magánélete.

Pázmár.

Erődtemplom. Mindenkit lenyűgöz. A templom körül "háromemeletes" kőfal, benne kőrajt lőrészekkel. A falon belül fülkék, olyan négy-

szert hatméteresek. A hadi veszedelmek idején ideköltözött egy család állatostul, terményestől, élelemmel. Öt-hatszáz ember egyéves ostromot is átvészelt. Meg kell nézni!

Összetartozás

A csíksomlyói búcsú új színfoltját jelentették a budapesti Táposok. Mintegy háromszáz nő és férfi talpig fehérben. Miután áldoztak a Kegyetemplomban, kivonultak a templom elé, hatalmas félkörívet alkottak, sajátos (szerintük sumér szövegekre írt) dallamokat énekeltek, égő gyertyáikkal liturgikus mozdulatokat tettek. Noha céljaikkal lehet vitatkozni, a látvány mindenkit megfogott.

Beszéltünk velük. Magyarországon minden részéről jöttek.

– Még nem vagyunk egyház – mondta egyikük – a szeretet tart össze bennünket.

Így is lehet együvé tartozni: csendesen, énekelve, a szeretet jegyében.

Kutas Ferenc
(folytatjuk)

Csángók, középen a csángó mise celebrálója.

Bálint gazda Szarvason

Huszonegy évvel ezelőtt, 1981-ben láthattuk először a Magyar Televízió "Ablak" című műsorában. Azóta töretlenül osztja hasznos tanácsait a tévé képernyőjén keresztül a kertészkedés, a fák, virágok kedvelőinek. Ő dr Bálint György kertészmezőnök, vagy ahogyan a legtöbben ismerik, Bálint gazda, akivel a helybeliek az elmúlt héten személyesen is találkozhattak.

Dr Bálint György a Deák Ferenc Liberális Klub meghívására érkezett Szarvasra az elmúlt hét szerdáján, s a Granárium Zebra Klubban találkozott a helyi közönséggel. Meglepő módon igen kevesen jöttek el az előadásra illetve beszélgetésre, bár mint Bálint gazda mondta "többet ér tíz érdeklődő, mint ötven unatkozó". Dr Bálint György nem először járt Szarvason: néhány esztendővel ezelőtt az egyik Szilvanap alkalmából már tartott itt előadást.

A közönség sok-sok érdekes dolgot megtudhatott az előadó szakmai életútjáról, izgalmas és tanulságos külföldi utazásairól. Mesélt arról, hogy családjának

tagjai generációkon át kertészek voltak, így ő maga már a szülői házból komoly tudásanyagot vitt magával, amit aztán tovább tudott fejleszteni. Mint mondta: "sohasem szabad lebecsülni az elődök eredményeit, tapasztalatait. Ötvözni kell azt a jelen tudományos ismereteivel, talán így tud legjobban előre haladni a világ."

Az EU-csatlakozás kapcsán Bálint gazda arról beszélt, hogy Magyarországnak igen jó esélyei vannak az európai mezőgazdasági piacon. Mégpedig azért, mert a magyar termékek beltartalmi értéke összehasonlíthatatlanul jobb, mint számos európai ország termékeié. En-

nek oka pedig a talaj viszonylagos "sértetlenségében" keresendő, magyarul itt még nem olyan nagy mértékben szennyezett a talaj és a vizek, mint nyugaton. "Sokfelé jártam a világban, de sehol olyan jóízű kajszit nem találtam, mint amilyen idehaza terem" – összegezte az előadó.

Dr Bálint György beszélt két készülő könyvről, melyek közül az egyik "Keserűedés" címmel jelenik meg, összefoglalva szakmai életútjának tapasztalatait, érdekes állomásait. A másik készülő könyv címe mindent elárul annak tartalmáról: "1001 válasz kezdő kertészkedők kérdéseire."

A találkozó végén az is kiderült, hogy Bálint gazda nem érkezett üres kézzel: táskájából sok-sok zöldség és virág vetőmag került elő, melyekből válogathattak a szarvasi kertészek.

L. J.

Rendeletek

Egy rendeletet alkotott, egyet pedig módosított legutóbbi ülésén a képviselőtestület. Törvényi kötelezettségének eleget téve alkotta meg a háziiorvosi körzetekről szóló rendeletet, melyben a felnőtt háziiorvosi körzetek mellett a gyermekorvosi és fogorvosi körzetek részletesen megtalálhatók. A szociális igazgatásról, valamint a szociális és gyermekvédelmi pénzügyi és természetbeni ellátásokról szóló nemrég módosított rendeletet kiegészítették, a közigazgatási hivatal észrevétele alapján. A legutóbbi módosításkor került be a rendeletbe a térítésmentes tanuló és nyugdíjas autóbussz bérlet biztosítása, ehhez tetek kiegészítést, miszerint mindkét ellátási forma azoknak jár, akiknek családjában az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg a nyugdíjminimum három és félszeresét.

Kérjük, hozzák vissza!

Megdöbbenéssel tapasztaltuk, hogy a nemrég közadakozásból felállított március 15-iki emlékhely bronz-plasztikáját ismeretlenek elvitték az oszlop tetejéről. Kérjük – nem csak az adakozók, hanem Szarvas város tisztességtudó és kegyelettel emlékező polgársága nevében is – az ismeretlen, találja meg a módját, hogy a bronz-plasztika visszakerülhessen az emlékoszlop tetejére. Amennyiben anyagi haszonszerzés céljából vette el valaki, hajlandók vagyunk a remélt pénzt biztosítani számára. Amennyiben az ismeretlen nem nem támad fel a lekiismeret, úgy a tisztességes többség segítségét kérjük, szolgáljon, aki tud, információval a bronzplasztika eltűnésének körülményeiről. A hősök emléke előtt kegyelettel adózó városlakók nevében:

Klenk József

Ne izgulj, nem vagy beteg!

Az iroda bejárata előtt találkoztak. A később érkező jókiállású fiatalember, elegáns autóból száll ki, negyvennégy foggal mosolyog. Udvariassági beszélgetés, míg végigmennek a folyosón.

– Már két hete kapar a torkom – mondja az egyik.
– Neked is? Képzeld nekem is, de nekem fáj is – feleli a másik.

– Hogy negyvenéves koromra kellett összeszednem egy jó kis virágpör allergiát – folytatja lazán a jókiállású. Mire a másik kicsit kivár, majd sejteltelen mosolyogva oda-mondja:

– Nem allergia az, rák.
– Nevetnek.
– Jó, hogy mondd, én is erre jutottam mikor ma reggel elővettem az orvosi tanácsadó könyvet – fűzi tovább és mosolya mintha elbizonytalanodna. Aztán rendezzi arcizmaikat és még utána kiált a távolodónak:
– Te is hypochonder vagy?
– Naná! Ráadásul a jobbik fajtából

A fenti történet nem kitalált, és ha nem is ebben a formában, de már sokszor megtörtént. Mintha egyre gyakrabban történe meg. Mintha egyre több olyan ember lenne, aki folyton betegnek érezte magát és folyton rettegne attól, hogy beteg.

– Népbetegség – vágja rá a választ Bagaméri László pszichológus a telefonban, mikor a téma megbeszélésére kérem. Aztán tisztázzódik hogyan is értette ezt a kijelentést.

– Az a "népbetegség", hogy nagyon sokan hiszik magukat hypochondriásnak. De a hypochondria csak akkor igaz, ha a betegségéről való képzelgés olyan mértékű, ami megakadályozza őket a normális életvitelükben, annyira kitölti a gondolatukat, hogy nem tudnak rendesen dolgozni, élni.

– Ha nem hypochondriások, akkor mitől szenvednek ezek az emberek?

– A hypochondria úgynevezett szomatiform zavar, betegséget sugalló fizikális tünetek, amelyek mögött azonban nincsenek organikus (szervi) elváltozások. Pszichés tényezők közt köthető ez az állapot.

Sokkal többen vannak azok, akiket csak ritkán fog el az érzés, például valami miatt idegesek lesznek, emellett testi tüneteket produkálnak, vagy keresnek önmagukon. Ezek hátterében lehet neurózis vagy szorongás. A neurózist és a szorongást lehet már-már népbetegségnek lehet nevezni.

– Mitől van ez? Lehet, hogy nálunk most érkezett el az Egyesült Államok Woody Allenes korszaka, amikor minden amerikai analitikushoz járt?

– Idegeskedést, szorongást sokminden okozhat. Az ingerkeső életmód ugyanúgy mint ennek az ellenkezője a túlingereltség. Vagy ezek váltakozása, amihez nem tud a szervezetünk alkalmazkodni.

Amikor az ősember kergette a mamutot, az ősembert meg a barlangi medve, nem volt hiány

ben éppen ellenkező hatást válthat ki. Például mindenki tudja, ha kapkodva, rendszeretlenül eszik egészségtelen ételeket, nem mozog, stresszben él, az egyenes út az infarktushoz. Változtatni nem képes, ergő: infarktusos lesz és kész.

– Ez a következtetés az abszolút gondolkodásmódunkból ered. Ez azt jelenti, hogy készpénznek vesszük azt amit a sajtóból megtudunk, pedig nem ismerjük személyesen azt az embert, akitől mindezt halljuk. Csupán azért, mert a sajtóban szerepel, nem kételkedünk a hiteltelenségében, nem gondolunk arra, hogy ő ott nem konkrét emberről, hanem általánosságban beszél. Noha a felvilágosításnak természetesen van haszna azoknál, akik hajlamosak semmibe venni az egészségüket, azért nem szabad elfelejteni, hogy mindez csak elizagítás. A saját problémákkal keressük fel a saját orvosunkat akivel személyesen ismerjük egymást, az ő dolga a helyes, személyre szabott diagnózis felállítás.

tölt életmódra panaszokodik.

– Már csak az a kérdés, mit tehetünk ezzel az egészséggel, amiről kiderült, hogy nem hypochondria, de nagyon vakak dolog?

– Egyszerűbb esetben, ha csak ritkán vesz erőt valakin ez az állapot, akkor jó ha tudatosítja magában azt, hogy ez nem egy szervi eltérés eredménye, csak kitalálja magának, csak belőle fakad ez az érzés. Jót tehet, ha valakivel megbeszéljük ezt a dolgot, de lehetőleg ne olyan emberrel aki maga is hajlamos hasonló gondolatokra, mert az ilyen "egymásra találás" erősítheti negatív gondolatainkat. Jó hatású lehet a relaxáció, az autogén tréning. Amikor pedig kifejezettebb szorongás áll a háttérben érdemes azt szakember segítségével feldolgozni, az önismeretünk fokát növelve az okokat megszüntetni.

– Az elektronikus és a nyomtatott sajtóban is igen elterjedt a nyilván teljesen jószándékú betegség-megelőzési ismeretterjesztés, ami azonban egyesek-

K. Zs.

Szilánkok

Aranyló csekkek

Nem nálunk történtek, bár ilyen dolgok, lehet, hogy nálunk is megessenek...

Csak úgy szállnak az aranyló csekkek, ha nem is mindennap, de különösen a hónap vége felé, és a következő hónap elején pláne. Én nem is tudom, de ahogyan a reklámok egyre hangosabban és egyre harsányabban szólnak, úgy szállnak a napi postával a befizetésre váró csekkek is. Mindég tele velük a postaláda. Amikor kiszedi az ember az újságot, csak úgy repülnek, hullanak szanaszét a csekkek, a fizetési felszólítások.

Egyes cégek, hivatalok, bankok, biztosítók azt hiszik rólunk, hogy mi vagyunk a Dáriusz unokák, mert csak úgy áramlanak nap, mint nap a nevünkre kitöltött aranyló, de egyáltalán nem gazdagságot ígérő csekkek. Amíg a reklámok azt harsogják: *Vásárolj, vásárolj, mert ez jár neked!!!* addig a csekkek azt hirdetik aranyló színűvel, hogy: *Fizess...fizess, adósom vagy, fizess, sokat fizessss, de még má fizessss!!!*

Erre mondta az egyik kolléga-

nők, annyi fizetést kapunk 3-án, hogy (egy éjszakát legalább legyen a miénk az a kis pénzünk, amiért egy hónapot dolgoztunk!), másnap már be is fizetik a csekkeinket, tartozásainkat. Esetleg marad valami a vásárlásra, és ezzel kész, egy hónapig megint nincs gondunk a pénzünkkel...

A következő negyedévi aktuális befizetéseinkről szóló csekkeink, rendre már előbb, jóval előbb megérkeznek, és ha netán elfoglaltságaink miatt, nem tudjuk meg azon a héten befizetni, és még ha a befizetési határidő a hónap vége is, már jön is a következő héten a következő sorozat. Jön a repeta..., mert nem azonnal fizettem.

Csak úgy szállnak az aranyló kitöltött csekkek...*Fizess...fizess!!!* – azt harsogják harsányan.

Erősen az az érzésem, hogy szemmel tartanak. Mindég figyel valaki, és ha nem fizetek azonnal, vagy inkább előre, sokat, akkor már csak úgy szállnak is az aranyló csekkek, fizetési meghagyások, és velük a „gyönyörü”

felszólítások: *Sajnálattal látjuk, hogy nem fizette be, ...nem fizetett, bizonyára elfelejtette befizetni...* szövegekkel. Igaz, rendre hozzáteszik, hogy: *Amennyiben esetleg már közben befizette, akkor tekintse...*

Annak tekintem! Legújabb szóraközlőm, hogy sorra rakom a befizetési valókát, és igyekszem tartani a határidőket. A második, harmadik szériát pedig szétvettem. Igaz, azt hiszem én/mi fizetjük meg ezeknek is a nyomdai, postai költséget az állandóan emelkedő biztosítási, tagsági, részvételi, fizetési-díjakban.

Kipróbáltuk a banki átutalásokat is, akkor pedig gyakran ellenőrizhetetlené váltak a befizetéseink.

Gyakran olyan csekkeket is átutaltak automatikusan, melyek nem is voltak aktuálisak. Több volt a veszteség, mint így a jó öreg kézi módszerrel.

Igaz, így azonban csak úgy szállnak az aranyló, fizetni való csekkek...Csak győzzem őket fizetni, vagy kidobni...

®